

(nettikuva)

MARTTI LUTHER

10.11.1483 – 18.2.1546

Teh.V. Hotti

*”Kun Herramme ja Mestariimme Jeesus Kristus sanoo: Tehkää parannus jne., niin hän tahtoo, että **uskovaisen koko elämä on oleva parannusta**” (Luther, 1. teesi, 1517).*

1. Vanhurskauttaminen

*”Tämä omakohtainen usko (fides specialis), jolla kukin uskoo synnit itselleen anteeksiannettavan Kristuksen tähden ja Jumalan lepytetyksi ja sovitetuksi Kristuksen tähden, saavuttaa syntien anteeksiantamuksen ja vanhurskauttaa meidät. Ja koska se katumuksessa, **toisin sanoen kauhistusten keskellä lohduttaa ja rohkaisee sydämet**, se uudestisyntyyttää meidät ja tuo Pyhän Hengen, niin että me **sitten kykenemme täyttämään Jumalan lakia, toisin sanoen rakastamaan Jumalaa....**” (Tunnustuskirjat, s.72).*

*”Meidät vanhurskautetaan siis **ainoastaan uskon kautta**, - vanhurskautus käsitettynä siten, että väärästä tehdään vanhurskas (ex iniusto iustum effici) eli että hänet uudestisyntyytetään” (emt. s.76).*

”Jaakob täydellä syyllä kieltää sen, että meidät vanhurskautettaisiin sellaisella uskolla, jolta puuttuvat teot” (101).

‘Mikäli tämä yksi ainoa (vanhurskautusta käsittelevä) uskonkohta pysyy taistelussa puhtaana, sikäli kristikuntakin pysyy puhtaana ja täysin yksimielisenä, mikäli taas se ei pysy puhtaana, on mahdotonta torjua vähäisintäkään harhaa tai lahkolaisuutta`... Ja Paavali sanoo erikoisesti tästä kohdasta, että ‘vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan` (485).

Jumalan vaaka

Täällä ajassa ihmiset mittaavat ja punnitsevat toistensa arvoja ja kykyjä. Meille merkitsee paljon lähimmäisen arvio. Kuitenkin meidän tulisi paljon enemmän ajatella, mikä on Jumalan arvio meistä. Vanhurskauttamisessa ihminen asetetaan JUMALAN VAAKAAN: Vanhurskas = vaa´anhurskas. Vanhurskauttaminen tapahtuu Jumalan tuomioistuimen edessä taivaassa. Jokaisen ihmisen on määrä joutua maanpäällisestä elämästään tilille. Uskovan kohdalla tämä tapahtuu herätyksen aikana, suruttoman oikeudenkäynti on viimeisenä päivänä. Ajassa tapahtuvassa oikeusistunnossa ”armo käy tuomion edellä”:

”Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi” (Matt.9:6).

Viimeisenä päivänä on vain yksi vaihtoehto: tuomio.

Vanhurskauttamisoppi on Lutherilla keskeinen: *”Jos näet vanhurskauttamisopista luovutaan, siinä samalla silloin luovutaan koko kristillisestä opista”* (Martti Luther, Galatalaiskirjeen selitys, s.23).

(nettikuva)

”Ja tämä on kirjoitus, joka on tuonne kirjoitettu: 'Mene, mene, tekel, ufarsin'. Ja tämä on sen selitys: mene merkitsee: Jumala on laskenut sinun valtakuntasi luvun ja on tehnyt siitä lopun. Tekel: **sinut on vaa'alla punnittu ja köykäiseksi havaittu. Peres: sinun valtakuntasi on pirstottu ja annettu meedialaisille ja persialaisille”** (Dan.5:25-28).

”Vanhurskauttamisoppia on siis – niinhän minä usein muistutan – huolellisesti opittava. Siihenhän sisältyvät kaikki muut uskonoppimme kohdat, ja kun se pysyy turmeltumattomana, pysyvät muutkin turmeltumattomina” (emt.s.339).

Koko kristillinen oppi halvaantuu, jos vanhurskauttaminen syrjäytetään:

”Jos näet vanhurskauttamisoppi on lamassa, on kaikki lamassa” (42).

Antinomismi

(nettikuva)

JOHANNES AGRICOLA
20.4.1494 – 22.9.1566

”Luther sanoi, että kukaan paaveista ei ole häntä kiusannut niin paljon kuin Agricola (Johannes). Agricola väitti, että katumusta ei synnytä laki, vaan evankeliumi, joten kristillisessä kirkossa ei sovi lainkaan saarnata lakia. ‘Kymmenen käskyä kuuluu raastupaan eikä saarnastuoliin. Kaikki ne, jotka ovat tekemisissä Mooseksen kanssa, menevät varmasti perkeleen huomaan. Hirteen Mooseksineen!’” (Tunnustuskirjat, s. 53).

”Saatana ... synnyttää ... niiden lahkosuunnan, jotka opettavat, että kymmenen käskyä olisi seurakunnasta poistettava ja ettei uhmissä saa pelottaa lailla, vaan suloisesti kehottaa Kristuksen armolla”

(Tunnustuskirjat, s.12).

Lain tehtävä

”Lain varsinaisena tehtävänä onkin saada meistä synnalaisia, nöyryyttää ja tappaa meitä, viedä meitä helvettiin ja riistää meidät puti puhtaksi, mutta siinä tarkoituksessa, että tulisimme vanhurskaiksi, meidät koroitettaisiin ja tehtäisiin eläviksi, vietäisiin taivaan korkeuksiin ja

*saisimme omaksemme kaiken. Se ei siis tapa vain tappaakseen, vaan se **tappaa elämäksi***” (Luther, Gal.kirj.sel. s.413).

”Koska Kristus opetti parannusta ja syntien anteeksiantamusta, on seurakunnanpaimenien samoin opetettava näitä seurakunnilleen.

Nykyään on yleistä puhua paljon uskosta, mutta ilman parannuksen saarnaa ei voida ymmärtää, mitä usko on” (Tunnustuskirjat, s.53).

*”Sokeuksien sokeutta on, Luther kirjoittaa, että ei tahdota saarnata lakia ilman ja ennen evankeliumia. **Kuinka on mahdollista saarnata syntien anteeksiantamusta, ellei sitä ennen ole olemassa mitään syntejä?**” (emt. s.54).*

*”Ei evankeliumi julista syntien anteeksiantamusta välinpitämättömille, suruttomille sydämille, vaan **’särjetyille` eli katuville**” (503).*

Asemanmuutos

Tämä on oleellinen vanhurskauttamiseen liittyvä asia. Ei ole kyseessä vähäinen ”hienosäätö”, vaan radikaali ja monessa mielessä mullistava asia. **Ilman vanhurskauttamista ei ole mitään todellista kristinuskoa!**

1. Yhteyden solmiminen Jumalan kanssa.

Syntiinlankeemuksessa ihmisen yhteys Jumalaan katkesi totaalisesti. Jeesuksen ristinkuolema korjasi tämän vaurion. Vanhurskauttamisessa tämä ansio tulee yksityisen syntisen osaksi.

2. Yhteyden solmiminen lähimmäiseen.

Lankeemus katkaisi samanaikaisesti sekä pystysuoran (**vertikaalin**) että vaakasuoran (**horisontaalisen**) yhteyden. Jeesuksen kuolemassa nämä molemmat ennallistettiin. Siellä, missä vanhurskauttaminen on voimassa, sekä yhteys Jumalaan että lähimmäiseen toimii.

3. Kuoleman voittaminen. Kuolema oli vakava lankeemuksen seuraus:

”Niin vaimo vastasi käärmeelle: ”Me saamme syödä muiden puiden hedelmiä paratiisissa, mutta sen puun hedelmästä, joka on keskellä

paratiisia, on Jumala sanonut: 'Älkää syökö siitä älkääkä koskeko siihen, **ettette kuolisi**' (1. Moos.3:2,3).

Jeesus voitti ”kuolemallaan kuoleman”:

”Jeesus sanoi hänelle: ”Minä olen ylösnousemus ja elämä; joka uskoo minuun, se elää, vaikka olisi kuollut. **Eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole. Uskotko sen?**” (Joh.11:25,26).

Vanhurskauttamisen myötä ihminen siirtyy ”kuolemasta elämään”.

4. Vihan alta armon alle.

Synnin tähden ihminen joutui Jumalan vihan alle. Vanhurskauttamisessa tapahtuu ”sovinnon solmiminen”:

”Sillä hän on meidän rauhamme, hän, joka teki molemmat yhdeksi ja **purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden**” (Ef.2:14).

”Sillä Jumala oli Kristuksessa ja **sovitti maailman itsensä kanssa** eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan. Kristuksen puolesta me siis olemme lähettiläinä, ja Jumala kehoittaa meidän kauttamme. Me pyydämme Kristuksen puolesta: antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa. Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi” (2. Kor.5:19-21).

(nettikuva)

”Pyhitä heidät totuudessa; sinun sanasi on totuus” (Joh.17:17).